

Izhaja poljubno najmanj štirikrat na leto. Posamezne številke 15 vinarjev. V „Zvezi“ združena gasilna društva dobivajo „Gasilca“ brezplačno. Urednik FRAN BARLE v Ljubljani.

GASILEC

Cene enkratnim oglasom, cela stran 37 kron 60 vin.,
1/2 strani 18 kron 80 vin.,
1/4 strani 9 kron 40 vin.,
1/8 strani 4 krone 70 vin.
Pri večkratnem oglašanju
:: primeren popust. ::

Glasi „Slovenske deželne zveze prostov. gasil. društev na Kranjskem“.

V Ljubljani, dne 30. junija 1918.

Predsedstvene vesti.

Razpis ustanov.

Odbor »Slovenske deželne zveze prostovoljnih gasilnih društev na Kranjskem« razpisuje s tem tri »Cesarja Franca Jožefa I. jubilejne ustanove« po 60 K, ki se izplačajo dne 2. decembra 1918. Do teh ustanov imajo glasom določil pravico:

1. Onemogli, v službi ponesrečeni in ubožni gasilci, ki so bili v času ponesrečbe člani gasilnih društev, ki so združena v »Slovenski deželni zvezi prostovoljnih gasilnih društev na Kranjskem«.

2. Vdove in sirote v službi ponesrečenih gasilcev.

Nekolkovanim prošnjam, ki jih je do 30. oktobra 1918 vposlati odboru »Slovenske deželne zveze prostovoljnih gasilnih društev na Kranjskem«, je priložiti:

1. Potrdilo društvenega načelnika, da je bil onemožec ali rajnik član gasilnega društva, ki je združeno v »Slovenski deželni zvezi prostovoljnih gasilnih društev na Kranjskem«.

2. Dokazilo ponesrečbe.

3. Ubožno izpričevalo županstva.

Pomankljive in zakasnele prošnje se ne bodo vpoštevale. Predsedstvo.

Edinost med kranjskimi gasilnimi društvi.

Predsedstvo »Slovenske deželne zveze prostovoljnih gasilnih društev na Kranjskem« je razposlalo okrožnico vsem kranjskim gasilnim društvom, s katero vabi kranjska gasilna društva k skupnemu delu in k zopetni združitvi v »Slovenski deželni zvezi prostovoljnih gasilnih društev na Kranjskem«. Temu koraku je dala okolnost povod, da so gasilna društva sama jela pristopati k stari »Zvezi«, iz katere so jih iztrgali valovi preteklosti.

Današnji resni časi pač res zahtevajo, da smo složni in da zavržemo zopetni ravs in kavrs.

Iz tega razloga pošiljamo tudi današnjo številko »Gasilca« vsem kranjskim gasilnim društvom v prijetni nadi, da ga sprejmejo in s tem pokažejo, da so za pošteno spravo.

Seja tehnične komisije in odbora »Združenja slovanskega prostovoljnega gasilstva“.

Dne 24. in 25. marca t. l. sta imela odbor in tehnična komisija »Združenja slovanskega prostovoljnega gasilstva« svoji seji v Brnu na Moravskem.

Zvezo slovenskih prostovoljnih gasilnih društev na Kranjskem je zastopal tovariš Ivan Rus iz Bleda. Zborovanje je vodil starosta moravske gasilske zveze cesarski svetnik Vozab, ker sta starosta »Združenja« tovariš Gud-

rich in podstarosta tovariš Barle opravičila svojo odsotnost.

A. Dne 24. marca ob 5. uri popoldne je pričela z zborovanjem tehnična komisija.

1) Predsednik tehnične komisije tov. Ludwig je v svojem nagovoru povdarjal, da so vojne razmere zavlekle posvetovanje in da se je nakopičilo obilo tvarine, o kateri bo razpravljati tehnični komisiji.

Gasilna društva, ki imajo večino svojih članov v vojni, društva, katerim je pošla gasilska priprava ali pa je postala nerabna, se z zaupanjem obračajo na predsedništvo za svete in pomoč. Treba bo, da si čimpreje ustanovimo skupen gasilski strokovni list, ki bo izhajal v vseh jezikih v »Združenju« združenih deželnih gasilskih zvez v avstro-ogrski monarhiji. Treba bo nadalje skrbeti za gasilske potrebe, zlasti tudi za to, da nadomestimo človeško moč, ki je odletela vsled vojne. Misliti bo treba na razširjenje motornih brizgalnic, na kombinirano (motorno in ročno) brizgalnico, na cevi in druge gasilske priprave. Nadalje poroča, da bo vojaška uprava po vojni prodala gasilstvu več avtomobilov in da te prilike nikakor ne smemo zamuditi. Razpravlja o poslovnem redu, o organizaciji, o državnem prispevku »Združenju« itd.

2) Tov. Hubalek poroča o poskušnjah, ki so se napravile s spojko »Združenja« in o spojki inž. Kozaka. Spojka »Združenja« je pač že vsestransko preizkušena, vendar priporoča, naj se poskušnje nadaljujejo še pozimi in po tem šele bo mogoče definitivno sklepati. Sprejeto.

Tov. inž. Pruša predlaga, naj se dožene, koliko spojki bi bilo pravzaprav treba izdelati, in sicer naj se dožene:

1. Koliko spojki bi bilo treba za gasilna društva, ki se sama prijavljajo za zmeno.

2. Koliko bi bilo treba spojki vobče. Sprejeto.

3) Glede prevzeme Smekalovih podjetij poroča tov. Hubalek, da se je o tem posvetovala že Češka deželna gasilska zveza. Razne okolnosti so pokazale, da na prevzemu ni mogoče misliti, pač pa se priporoča nakup delnic delniške družbe, ki se ustanovi v to svrhu. Tudi »Združenju« se to priporoča.

4) Tov. Hubalek nadalje poroča, da je Češka deželna zveza prosila na merodajnem mestu za nakazilo cevi in da jih je dobila 5000 m. Te razdeljuje sama, kjer je potreba res neobhodna. To priporoča tudi drugim gasilskim zvezam.

5) Tovariš Seidl poroča o reviziji pravil gasilnih društev ter zlasti povdarja gasilski naraščaj in ženske kot članice gas. društev. Tiskano osnovo pravil je razdelil med zborovalce.

6) O gasilskih novostih je poročal tov. Smekal. Ročne brizgalnice se dandanes izdelujejo vsled pomanjkanja kovin iz vojnih zmesi (cinkove zlitine). Motorne brizgalnice (avtomobili) izpodrivajo parne in električne brizgalnice. — Odločiti se bo treba za normalno motorno brizgalnico. Čveterokolne ročne brizgalnice se pretvarjajo v kombini-

rane brizgalnice, ki jih gonimo z rokami ali pa z motorjem. Nadalje poroča o spojkah iz vojne zimesi, o gobčkih s premenljivimi odprtini, o desinfektorjih itd. ter stavi naslednje predloge:

1. »Združenje« naj prične z izdajo skupnega strokovnega lista za vse deželne gasilske zveze »Združenja«. Vsaka deželna gasilska zveza naj imenuje po enega člana v redakčni svet.

2. Odboru »Združenja« se priporoča, da izda Smekalovo priročno knjižico o parnih brizgalnicah, o vzdržavanju in o obslugi.

3. »Združenje« naj sporazumno z »Reichsverbandom« prosí za večji državni prispevek.

4. »Združenje« naj se izreče za normalni tip motorne brizgalnice na bencin. Izvoli naj se posebna komisija, ki bo proučila zadevo in v doglednem času stavila primerne predloge.

5. »Združenje« naj prosí vojno ministrstvo za primerno množino bencina, katerega naj razdeli deželnim zvezam.

6. Deželnim zvezam naj se priporoči otvoritev župnih gasilskih šol, ki naj služijo izvežbanju gasilskega marščaja in članic gas. društev.

7. »Združenju« se naroča, da podpira deželne zveze in gas. društva pri prevzemu vojaških avtomobilov po vojni. Po nekaterih pripomnjah tov. Pruše in Hubaleka so bili predlogi sprejeti in zborovanje končano.

B. Naslednjega dne, t. j. 25. marca ob 8. uri dopoldne se je vršila odborova seja »Združenja«.

1) **Poročilo staroste** se je izpustilo, ker starosta tov. Gudrich ni prisoten.

Tov. Vozab prečita dopis o ustanovitvi »Avstrijske reševalne zveze«, in vabilo k pristopu »Združenja« v to zvezo. Zadeva se odkáže tov. Křečanu v pouk in poročanje.

2) **Poročilo blagajnikovo** je podal tov. ces. svetnik Vozab. »Združenje« ima premoženja 10.307 K 21 vin. 8000 K je vojnega posojila. Računi se odobre in proračun sprejme brez ugovora.

3) **O poslovnem redu** poroča tov. Hrab. Poslovni red je bil sprejet en bloc.

4) V odsek za **revizijo pravil** se na mesto rajnega Mayerja izvoli tov. Křečan.

5) Tov. Machaček poroča o **ustanovitvi novega ministristva** za socialne zadeve in predlaga, da se »Združenje« izreče za to, da vse gasilske zadeve prevzame eno ministristvo, naj bo to ministristvo za notranje zadeve ali pa novo ministristvo.

6) **O reševalnih četah** pri gasilnih društvih poroča tov. Křečan. Po temeljiti pojasnitvi predlaga, da se »Združenje« navzlic doslej nemu preziranju izjavi za pristop, in da se voli tričlenski odsek, ki izvede vse potrebno. Izvoljeni so bili tov. Vozab, Seidl in Ludwig.

7) Tov. Pruša opozarja na **akcijo glede ranjenih in bolnih gasilcev** po vojni.

Društva, župe, občine, dežele in država naj bi se zaveze za to važno akcijo.

8) Na koncu zborovanja tov. Wierzejsky predlaga, naj se prihodnje zborovanje vrši v Lvovu ali pa v Pragi. Sprejeto.

Tov. ces. svetnik Vozab se zahvali referentom za temeljita in vestna poročanja in zaključí zborovanje.

Odborova seja „Slovenske deželne zveze prostovoljnih gasilnih društev na Kranjskem“.

Odbor »Slovenske deželne zveze prostovoljnih gasilnih društev na Kranjskem« je imel dne 30. junija t. l. ob 10. uri dopoldne svojo sejo v »Mestnem domu« v Ljubljani.

Zborovanje je vodil do polovice seje podnačelnik tov. Ogorelec, ker je bil načelnik tov. Turk zaposlen pri neki reševalni akciji v Hrastniku.

Pri zborovanju so bile poleg predsedstva zastopane gasilske župe: ljubljanska, izanska, kranjska, blejska, po-

stojnska in litijska. Tov. Debelak, Minatti in Merhar so opravičili svojo odsotnost.

Tov. podnačelnik pozdravi zborovalce in naprosí tov. Barleta, da poroča v imenu predsedstva.

1. Tov. Barle poroča, da je predsedstvo napravilo **okrožnico na vsa kranjska gasilna društva**, tudi na ona, ki so izstopila njegadni iz »Zveze«, s katero jih vabi k skupnemu delovanju. Besedilo se odobri in okrožnica izroči župnim načelnikom, da je razpošljejo svojim društvom.

2. Tov. Koleča poroča o **tajniškem poslovanju** in o **blagajničnem stanju**. Obe poročili se vzameta odobruje na znanje.

3. **O delovanju gasilskih žup** poroča tov. Koleča, zlasti povdarja delovanje gasilske župe izanske, kranjske in ljubljanske.

4. Tov. Barle poroča o **zborovanju »Združenja«** dne 24. in 25. marca t. l. v Brnu (zapisnik zborovanja prinašamo na drugem mestu).

5. **O razširjenju delovanja gasilnih društev** v zvezi z Rdečim križem na reševalni posel poroča tov. Barle. Razvil se je živahen razgovor in naposled je bil sprejet predlog, da v »Zvezi« združena gasilna društva, kar se tiče reševanja, ostanejo sama zase in da se posameznim društvom ne dela ovir, če reševalni posel, kakor doslej, izvršujejo še nadalje.

6. Tov. Barle nadalje poroča o **enotnosti spoj** ter predlaga, da se izjavi »Zveza« za spojko »Združenja«, da se določi število spoj v občé, in število onih spoj, katere gasilna društva prostovoljno odstopijo vojaški upravi. Po vsestranskem razmotrivanju, vpoštevajoč tudi Kozakovo spojko, se soglasno sklene: 1.) »Zveza« je za prostovoljno oddajo sedanjih spoj, če se vpelje za normalno spojko spojka »Združenja«. 2.) Prevzemnik sedanjih spoj mora skrbeti za nove spojke, za žico in za navezavanje spoj na cevi na lastne stroške. 3.) Blago in delo mora biti tako, da ne zaostaja za današnjim.

Konstatuje se, da imajo zvezna društva približno 30.000 metrov cevi in približno 1500 spoj.

7. **O avtomobilih**, katere namerava po vojni oddati vojaška uprava gasilnim in reševalnim društvom, poroča tov. Barle. V »Zvezi« združena gasilna društva bi prevzela 5 avtomobilov, če bodo cene in pogoji sprejemljivi.

8. **O volitvi zastopnika v uredništvo Vestnika** Združenja slovanskega gasilstva poroča tov. Rus. Vestnik bo izhajal v vseh jezikih deželnih gasilskih zvez, ki so združena v »Združenju«. V uredništvo je bil soglasno izvoljen tovariš Barle.

9. Tov. Sajovic poroča o uvedbi **normalne motorne brizgalnice**. V komisijo, ki bo razpravljala o tej zadevi, je bil soglasno izvoljen tov. Turk.

10. **O došlih vlogah** poroča tov. Koleča in tako tudi o podelitvi ustanov.

11. Tov. Petrič poroča o **sprejemu prijavljenih gasilnih društev** ter predlaga uvrstitev sprejetih društev v župe.

Ko se je razpravljalo še o **internih zadevah »Zveze«** tovariš Turk, ki je med zborovanjem prevzel predsedstvo, zaključí ob pol 1 uri zborovanje.

Reševanje ljudi z vneto obleko.

K nesrečam, ki zadevajo človeka, in ki so zahtevale že marsikatero človeško žrtev, prištevamo vnetje obleke. Zlasti pri današnjih razmerah, ko rabimo za razsvetljavo primitivna sredstva, se take nesreče pojavljajo v večji meri, kot so se pojavljale pri normalnih razmerah. Nepravilno postopanje v takih slučajih čestokrat zahteva žrtev, ki bi se bila pri pravilnem postopanju lahko preprečila.

Gasilski strokovni listi prinašajo ravnokar navodilo dunajskega gasilskega ravnatelja Müllerja, ki pravi: »Pri reševanju ljudi, katerim se je vnela obleka, je treba previdnosti in hitre pomoči. Najvažnejše je, da prizadeto osebo položimo na tla, zakaj plame pri stoječemu človeku sega po najobčutljivejših delih, ki niso pokriti: po obrazu,

do vratu in po ušesili; dočim plame ostale dele telesa doseže šele potem, ko je pregorela obleka. Kdor teka in bega z vneta obleka, je po navadi žrtev plamena, zlasti ženska, kateri se je vneta obleka, je izgubljena, če v strahu in bolečinah bega in teka za rešitvijo. S tekanjem se pospešuje ogenj, ki se timbolj ovija prsi, vratu in glave, čim večje je gibanje. Da se je nesrečnica vrgla na tla, opečena bi bila morebiti samo po nogah.

Komur se je vneta obleka, naj se takoj vrže na tla, ter valja po tleh in s stiskanjem obleke zaduši ogenj, če pa mu je pri rokah rjuha ali karsibodi, naj to pritiska in ovija okoli gorečih delov, da s tem zaduši ogenj.

Za reševanje ljudi, katerim se je vneta obleka, velja določilo:

1. Ponesrečenca ovijmo z namočeno rjuho ali kocem, in če tega ni, s posteljinim pogrinjalom, z namiznim prtom, s preprogo, z obleko, s plaščem, s sulnjo ter ga varno, toda nemudoma položimo na tla. Ogenj zadušimo s stiskanjem obleke in z ovoji.

2. Z vodo pogasimo obleko le tedaj, če je pri rokah, z iskanjem vode pa ne smemo izgubljati časa.

3. Po odušitvi ognja polivajmo vročo, zgorelo obleko z vodo in telo ponesrečencevo, da se ohladi.

Kakor pri drugih, tako se tudi pri tej nezgodi čestokrat greši in zamudi odločilni trenutek.

Vežba naraščaja.

(Dalje.)

Č. Vaje z brizgalnico.

a. Vrste brizgalnic.

Brizgalnica je ono častiljivo orodje gasilnih društev, s katerim dovajamo za gašenje potrebno vodo na požarišče. Prvotne brizgalnice so bile čudovito enostavne, s časom so se izpopolnjevale in danes so na vrhuncu popolnosti.

Najobičajnejše brizgalnice, katere rabi dandanes gasilstvo, so:

- berglovka,
- nosilna brizgalnica,
- snemalna brizgalnica,
- vozna brizgalnica,
- parna brizgalnica in
- motorna brizgalnica kot najmodernejša iznajdba.

Berglovka.

Gasilstvo uporablja dve vrsti berglovke: berglovko brez vetrnika in berglovko z vetrnikom. Berglovka z vetrnikom daje enakomeren curek in ima prednost pred berglovko brez vetrnika, ki sunkoma meče vodo.

Nosilna brizgalnica.

Nosilne brizgalnice rabimo v goratih krajih, kjer je prevažanje oteženo ali pa nemogoče.

Snemalna brizgalnica.

Snemalna brizgalnica je dvokolna brizgalnica; pri ognju jo odkladamo in po porabi zopet nakladamo na dvokolnico. Dvokolnico običajno priklapljamo na drugo dvokolnico ali na sprednji voz, tako da dvokolnica z brizgalnico tvori drugi del četverkolnega voza. Na dvokolnico z brizgalnico priklapljamo običajno še dvokolni navijak, ki tvori tretji del voza.

Vozna brizgalnica.

Vozna brizgalnica je četverkolna brizgalnica, ki tudi pri delu ostane na vozu. Vozna brizgalnica je za gasilna društva po deželi najprikladnejša in zato tudi najbolj razširjena.

Parna brizgalnica.

Parne brizgalnice so v rabi le v večjih mestih in tudi tam so jih jele izpodrivati motorne brizgalnice.

Motorna brizgalnica.

Motorne brizgalnice — na bencin ali na električno — so najmodernejša iznajdba na polju gasilstva. Cene motornih brizgalnicam so visoke in le imovitejšim gasilnim društvom jih je mogoče nabaviti.

b. Opis vozne brizgalnice.

Četverkolna vozna brizgalnica je sestavljena iz dveh tlačilnih črpalk in iz Heronove buče, vetrnik imenovane. Sesalni cevi obeh črpalk peljeta v sesalno cev, ki smo jo položili od voza do vode. Bata v obeh črpalkah ali škornjicah se gibljeta premenjema gor in dol s pomočjo dvo-ročnega vzvoda. Konca vzvoda sta viličasta. V vilice vrtikamo lesena prečnika, s katerima pritiskamo in dvigamo vzvod in bata, ki sta nanj pritrjena. Ko gre bat v črpalki na levi strani dol, zapre zaklopnico v sesalno cev in odpre zaklopnico v vetrnik; izprva z zrakom, pozneje z vodo. Bat v desni črpalki gre takrat gor, zrak pod njim se razredčuje in zunanji zrak pritiska vodo skozi sesalno cev v škornjico pod bat. Ko gre desni bat dol, tlači vodo v vetrnik, škornjica na levi pa se polni z vodo. Ko dvigamo bata premenjema gor in dol, privajamo v vetrnik vedno več vode, ki stiska ondotni zrak in tako povečujemo njegovo napetost.

V vetrniku zgoščeni zrak tira potem vodo skozi cev, ki smo jo položili, in skozi ročnik v rokah brizgalca, do ognja, in sicer s tem večjo silo, toraj tudi tem više, čim bolj je zgoščen, čimvečja je njegova napetost.

Vetrnik ima potemtakem ta pomen, da v njem zgoščeni zrak tira vodo ena k ometno skozi cev in ročnik.

I. Vaje s snemalno brizgalnico.

1. Nastop in uravnava.

Vaje s snemalno brizgalnico (s prednjim, srednjim in zadnjim vozom) dela četir in vrsta šestih gasilcev.

Četar postavi se dva koraka na levo od konca ojesa s čelom proti brizgalnici in poveljuje:

»K orodju nastop — v red!«

Na to povelje postavi se vrsta s sredino tri korake za spojene vozove s čelom proti vozovom.

Nastop se mora hitro in tiho izvršiti. Vrsta se takoj in brez povelja uravna po sredini vrste.

Na to, kakor pri vajah z navijakom, poveljujemo:

»Desni in levi krajnik — v zaid!«

Desni krajnik stopi za svojega soseda na levi strani in levi krajnik za soseda na desni strani.

V tej tvorbi stoječe gasilce odšteje četir od 1 do 6, kakor pri vaji z navijakom in kakor kaže slika. Odšteveni gasilce se vrne na svoje mesto k ojesu in poveljuje:

»K orodju hodoma — pohod!«

Vsi gasilci korakajo na to povelje in sicer: številka 1 k ojesu na levo stran, številka 2 k ojesu na desno stran, številka 3 k levemu kolesu sprednjega voza, številka 4 k desnemu kolesu sprednjega voza, številka 5 k levemu kolesu srednjega voza in številka 6 k desnemu kolesu srednjega voza.

Na povelje:

»Vozove raztak - nit!

številka 1 prime oje prvega voza v roko, številka 2 stopi za sprednji voz in iztakne iglico, s katero je pritrjeno oje drugega voza na sprednji voz, številka 3 in 4 primeta oje srednjega voza ter odrineta prvi voz za številko 1, ki ga s številko 2 odpelje 6 korakov v premi smeri ter se pripravi za pohod. Številka 3 in 4 takoj, ko je odrinjen prvi voz, zatakmeta prečnik v oje ter se pripravita za pohod. Številka 5 in 6 na to povelje stopita k ojesu zadnjega voza,

iztakneta iglico, s katero je pritrjeno oje zadnjega voza na srednji voz, zatakmeta prečnik v oje, ga potisneta 6 korakov za srednji voz ter se pripravita za pohod.

Ko smo sprednji, srednji in zadnji voz postavili na odkazano mesto, poveljujemo:

»Red, v desno (levo) — s čelom!«

Vsi vozovi se zasučejo v odkazano stran, tako da stoje drug poleg drugega v razdalji 6 korakov.

Na povelje:

»K brizgalni nastop — v red!«

vsi gasilci odlože ojesa ter se postavijo za brizgalnico (srednjo dvokolnico), zravnani po sredini, ki mora biti tri korake za brizgalnico.

Na to četar stopi dva koraka na levo od konca ojesa in poveljuje:

»Desni in levi krajnik — v zad!«

Ko se je to izvršilo, poveljujemo:

»K brizgalnici hodoma — pohod!«

Vsi gasilci korakajo na to povelje, in sicer: številka 1 k ojesu na levo stran, številka 2 k ojesu na desno stran, številka 3 k brizgalnici pred levo kolo, številka 4 k brizgalnici pred desno kolo, številka 5 k brizgalnici za levo kolo in številka 6 k brizgalnici za desno kolo, s čelom naprej.

Na povelje:

»Oje — vročit!«

Številka 1 in 2 vzameta oje v roko in se pripravita za pohod.

2. Pohod.

Pohodne vaje, izprečitve, obrate in vse druge gibe izvršujemo na ista povelja, kakor pri posamezniku ali pri členu v redovnih vajah.

Kakor:

»Hodoma — pohod!«

ali:

»Zastop! v desno (levo) — v bok!«

ali:

»Red! v levo (desno) — s čelom!«

in:

»Postati — stoj!«

in tako dalje.

3. Odložitev in polaganje cevi.

Preden položimo brizgalnico na tla ter jo pripravimo za črpanje poveljujemo:

»Za odložitev — zgotovit!«

Na to povelje številki 1 in 2 stopita pred ojesni prečnik, vsak na svoji strani, s čelom proti brizgalnici, številka 3, 4, 5 in 6 pa napravijo obrat k brizgalnici ter odvežejo vsak na svojem koncu in na svoji strani brizgalnice jermen, s katerim so privezane sesalne cevi na brizgalnico. Številka 3 in 4 odvežeta poleg tega nastavec, ki je privezan na sprednjem delu brizgalnice, številka 5 in 6 iztakneta iglico, s katero je pripeta brizgalnica na dvokolnico.

Brizgalnico odlagamo na povelje: »Odložiti!«

Odlaganje in nalaganje brizgalnice je v začetku vaditi razdeljeno.

Na povelje:

»Odložiti — ena!«

Številka 3 in 5 dvigneta sesalni cevi z ležišča ter jih neseta na desno stran za brizgalnico, številka 4 in 6 dvigneta sesalni cevi na svoji strani ter jih položita na desno stran za brizgalnico. Odloživši cevi se vrnejo na svoje mesto k brizgalnici in četar veli:

»dve!«

Na to povelje številka 3 odveže verigo od ojesa ter jo položi na sprednji del brizgalnice, številka 4 dvigne nastavec iz ležišča ter ga nese k sesalnim cevim za brizgalnico, številka 5 in 6 potegneta vzvodna prečnika z dvokolnice ter jih položita na levo stran za brizgalnico.

Na povelje:

»tri!«

Številka 1 in 2 polagoma dvigujeta oje, številka 3 in 4 stopita h kolesu na svoji strani ter s podprajemom primeta z obema rokama na desni in levi kolesno napero, da imata kolesi popolnoma v svoji oblasti, številka 5 in 6 pa primeta vsak na svoji strani zadnji roč brizgalnice, številka 5 z desno številka 6 pa z levo roko ter polagoma spuščata brizgalnico na tla. Ko stopi brizgalnica z zadnjim koncem na tla, številka 1 in 2, 3 in 4 polagoma potegujejo dvokolnico izpod brizgalnice, številka 5 in 6 pa stopita k sprednjima ročema brizgalnice ter jo na lahko in počasi postavita na tla. Na to številka 1 in 2 odpeljeta dvokolnico 6 korakov pred brizgalnico, stopita za dvokolnico s čelom proti brizgalnici, številka 3, 4, 5 in 6 pa se postavijo k brizgalnici s čelom proti brizgalnici.

Na povelje:

»štiri!«

Številka 1 znosi iz omarice na dvokolnici orodje in pripravi k sesalnim cevim za brizgalnico, številka 2 odveže cedilo na dvokolnici ter je pritrudi na sesalno cev, ki se položi in pritrudi na brizgalnico, številka 3 položi ročnik, ki so nad vetrnikom pri brizgalnici, v bedeni brizgalnice, številka 4 odvijje pokrov sesalne odprtine ter ga položi v bedeni, številka 5 odvijje pokrova metalne odprtine, ter ju položi v bedeni, številka 6 položi sesalno cev ter jo pritrudi na brizgalnico.

Na povelje:

»pet!«

Številki 5 in 6 zatakmeta vzvodna prečnika v vzvod, in sicer številka 5 spred, številka 6 pa vzad.

Na povelje:

»šest!«

Številka 1 stopi k vzvodnemu prečniku spred, številka 2 pa k vzvodnemu prečniku vzad — oba s čelom proti brizgalnici, številka 3, 4, 5 in 6 pa napravijo obrat proti vzvodnemu prečniku ter se pripravijo za črpanje. Ko je vse pripravljeno za črpanje, lahko poveljujemo:

»Cev do 1. (2., 3.) spojke — položiti!«

Vsi gasilci stopijo k navijalku, položijo cev do označene spojke, kakor je določeno pri vajah z navijalkom ter se vrnejo k vzvodnima prečnikoma na svoje mesto.

Na povelje četarjevo:

»Odpreti — tok!«

Jamejo vsi gasilci črpati ter črpajo dokler ne zazveni povelje:

»Zapreti — tok!«

Poveljniku je pri tem skrbeti za odpiranje in zapiranje izpuhal.

4. Naložitev.

Preden pričnemo z nalaganjem brizgalnice, navijemo najprej položene cevi, na povelje:

»Cev — naložiti!«

Vsi gasilci korakajo na to povelje in sicer: številka 1 in 2 k ojesu navijaka, številka 3 in 4 k vretenu ter navijejo položeno cev, kakor je določeno pri vaji z navijalkom. Številka 5 in 6 odvijeta cev od brizgalne.

Ko je naložena cev in navijak zgotovljen za odhod, se vrnejo vsi gasilci k vzvodnima prečnikoma na svoje mesto. Na to četar poveljuje:

»Naložiti!«

V začetku poveljujemo razdeljeno:

»Naložit — e n a!«

Na to povelje številka 1 in 2 napravita poluobrat in korakata na svoje mesto za dvokolnico, s čelom proti brizgalnici, številke 3, 4, 5 in 6 napravijo obrat proti brizgalnici.

Na povelje:

»d v e l!«

Številka 5 in 6 iztakneta vzvodne prečnike, številka 5 sprednjega, številka 6 pa zadnjega ter jih položita na levo stran za brizgalnico, kjer sta ležala preje.

Na povelje:

»t r i l!«

Števila 1 znosi v omarico na dvokolnici ono orodje, katero je pri odlaganju znosil za brizgalnico, številka 2 priveže cedilo na oje dvokolnice, številka 3 zloži ročnike v ležišče nad vetrnikom, številka 4 navije pokrov na sesalno odprtino brizgalnice, številka 5 pa pokrova na metalni odprtini brizgalnice, številka 6 odvije sesalno cev od brizgalnice ter jo položi na desno stran za brizgalnico.

Na povelje:

»š t i r i l!«

Naložimo brizgalnico na dvokolnico. Številka 1 in 2 stopita k ojesu dvokolnice ter jo potisneta do brizgalnice, številka 3 in 4 stopita, kakor pri odložitvi, h kolesoma ter primeta kolesno napero, da imata kolesi popolnoma v svoji oblasti; četar potegne verigo, pritrjeno na sprednjem delu brizgalne, čez dvokolnico ter jo pritrdi na kavelj sredi ojesa. Ko je pritrjena veriga na kavelj, številka 1 in 2 pritisneta oje k tlom, da tako dvigneta sprednji konec brizgalne, številka 3 in 4 krepko držita kolesi na mestu, številka 5 in 6 primeta dvignjeno brizgalnico za sprednja roča, številka 5 z desno, številka 6 pa z levo roko. Ko sta številka 5 in 6 prijela brizgalnico za sprednja roča, številke 1, 2, 3 in 4 potisnejo dvokolnico hitro pod brizgalnico, četar pa pritegne verigo na ojesnem kavelju, da brizgalnica ne zdrsne nazaj, temveč leze polagoma na dvokolnico.

V trenutku, ko je brizgalnica čez polovico na dvokolnici, številka 5 in 6 primeta za zadnja roča brizgalnice, številka 1 in 2 pritisneta oje k tlom in vsi dvignejo brizgalno, ki dvignjena čez ravnotežje zdrsne sama na svoje ležišče.

Na povelje:

»p e t l!«

Številka 3 priveže verigo na oje, številka 4 prinese nastavec na brizgalnico, številka 5 in 6 naložita vzvodna prečnika.

Na povelje:

»š e s t l!«

Številke 3 in 5, 4 in 6 nalože sesalne cevi, ki so jih odložili pri odložitvi. S tem je naložena brizgalna in orodje. Pripraviti se je na odhod in to se zgodi na povelje:

»Z a o d h o d — z g o t o v i t l!«

Na to povelje številka 1 in 2 stopita k ojesu za prečnik s čelom v premo smer ter vzameta oje v roko, številka 3 in 4 privežeta nastavec in sesalne cevi vsak na svoji strani, številki 5 in 6 sesalne cevi vzad, vsak na svoji strani ter se postavijo na svoje mesto v premi smeri. Odhod od brizgalnice izvrši se na povelje:

»S č e l o m — v z a d l!«

in:

»H o d o m a — p o h o d l!«

Na povelje pohod, vsi gasilci stopijo z levo rogo ter korakajo: številki 5 in 6 tri korake v premi smeri in v razdalji za dva moža, številki 3 in 4 v prostor med številki 5 in 6, številka 1 za številko 5 in številka 2 za številko 6.

Na povelje:

»S č e l o m — s p r e d l!«

napravijo vsi gasilci poluobrat in številki 3 in 4 hkratu stopita v prvi člen.

Pred razhodom poveljemo:

»D e s n i i n l e v i k r a j n i k — v r e d l!«

in potem:

»R a z h o d l!«

na kar gasilci zapuste svoje mesto.

Sprednji, srednji in zadnji voz staknemo na povelje:

»K o j e s o m — n a s t o p l!«

Na to povelje stopita številki 1 in 2 k ojesu sprednjega voza, številki 3 in 4 k ojesu srednjega in številki 5 in 6 k ojesu zadnjega voza.

Da iz sporedne ali čelne postave preidemo v zastop, poveljemo:

»Z a s t o p, v l e v o (d e s n o) — v b o k l!«

Vsi vozovi se zasučejo v odkazano stran, tako, da stoje drug za drugim v razdalji 6 korakov.

Na povelje:

»V o z o v e — s t a k n i t l!«

Številki 1 in 2 potisneta sprednji voz do ojesa srednjega voza, številki 3 in 4 iztakneta prečnik iz ojesa srednjega voza in zatakneta oje v sprednji voz, številka 2 zatakne iglico, številki 5 in 6 potegneta zadnji voz do srednjega voza, iztakneta prečnik ter pripneta oje na srednji voz.

Na to se vsi gasilci postavijo na svoje mesto: številki 1 in 2 k ojesu sprednjega voza, številki 3 in 4 h kolesu prvega voza, številki 5 in 6 h kolesu srednjega voza.

Na to poveljemo:

»S č e l o m — v z a d l!«

potem:

»H o d o m a — p o h o d l!«

potem:

»S č e l o m — s p r e d l!«

in:

»R a z h o d l!«

na kar gasilci zapuste svoje mesto.

Društvene in župne vesti.

I. Poročila gasilskih žup.

Poročila o nadzorovanju in o delovanju v gasilskih župah združenih gasilnih društev so predsedstvu »Zveze« vposlali načelniki gasilskih žup: izjanske, kranjske in ljubljanske.

Načelnik gasilske župe izjanske tov. Alojzij Minatti poroča:

1. Gasilno društvo v R a č n i ima 23 članov: 15 članov je pri vojakih, 7 jih je doma, 1 je padel junaške smrti. Premožanja je 50 K.

2. Gasilno društvo v I š k i v a s i ima 22 članov: 11 članov je pri vojakih, 11 doma. Premožanja je 40 K.

3. Gasilno društvo na I g. S t u d e n c u ima 50 članov: 33 članov je pri vojakih, 16 jih je doma, 1 je padel junaške smrti. Premožanja je 312 K.

4. Gasilno društvo v V r b l j e n a h ima 17 članov: 15 jih je pri vojakih, 2 doma.

5. Gasilno društvo v Š m a r j u ima 51 članov: 24 jih je pri vojakih, 22 doma, 5 jih je padlo junaške smrti.

Poročila o inventarju so predložila gasilna društva v Iškivasi, na Igu in v Šmarju.

Načelnik gasilske župe kranjske tov. Janko Sajovic poroča:

1. Gasilno društvo v S t r a ž i š č u pri Kranju ima 9 članov. Orodnišče, gasilsko orodje in gasilska oprava je v popolnem redu. Prevaževalna četa udeleževala se je pridno prevažanja ranjencev in bolnikov. Društvo je pasivno in potrebuje podpore.

2. Gasilno društvo v D u p l j a h ima 4 člane doma. Orodnišče, orodje in odprava je v najlepšem redu. Premožanja je 294 K 8 v.

3. Gasilno društvo v Trziču ima 20 članov. Orodišče, orodje in oprava je v popolnem redu. Premoženijske razmere so zadovoljive.

4. Gasilno društvo v Predvoru ima 8 članov. Dolga ni. Gasilsko orodje, ki je začasno ohranjeno v grajski zidani šupi, je v popolnem redu, kakor tudi gasilska oprava. Po vojni si postavi društvo svoj lastni gasilski dom.

5. Gasilno društvo v Šenčurju pri Kranju ima 12 članov in 32 članic. Orodišče, orodje in oprava je v popolnem redu. Društvo ima nekoliko dolga, ki pa se krije z inventarjem. Društvo potrebuje podpore.

6. Gasilno in reševalno društvo v Kranju ima 28 članov. Poleg tega ima društvo dodeljenih 20 do 30 mož tamkajšnje garnizije v tehnično izobrazbo. Vaje so se vršile vsak teden, tako, da je moštvo in vojaštvo v vsakem oziru popolnoma izvežbano. Premoženijska leta 201 K. Orodišče, orodje in oprava je v popolnem redu. Prevaževalni četi se je pritegnilo 33 dijakov tamkajšnje gimnazije, ki so z vso vnemo in vztrajnostjo sodelovali pri prevažanju ranjencev in bolnikov. Doslej se je udeležila prevaževalna četa pri 92 transportih, ter je prenosila, deloma tudi prepeljala 5709 ranjencev in bolnikov.

Gasilna društva je nadzoroval načelnik župe v spremstvu poslovodje, in sicer: dne 1. septembra 1917 v Stražišču, dne 2. septembra 1917 v Dupljah in v Trziču, dne 8. septembra 1917 v Predvoru in v Šenčurju.

Načelnik gasilske župe ljubljanske tovariš Fran Barle poroča:

1. Gasilno društvo v Spodnji Šiški, nadzorovano dne 2. septembra 1917, ima 14 članov doma, 12 članov pri vojakih, 2 člana sta padla junaške smrti. Orodišče, orodje in oprava je v najlepšem redu. Premoženijske razmere so ugodne. Društvo ima poleg društvene blagajne bolniško blagajno in blagajno za ostarele in onemogle člane.

2. Gasilno društvo v Zgornji Šiški, nadzorovano dne 2. sept. 1917, ima 11 članov doma, 14 članov pri vojakih in 1 je padel junaške smrti in sicer: velezaslužni načelnik Ivan Pavšič. Orodišče ima društvo dvojje, eno na južni in eno na severni strani vasi. Orodišči, oprava in orodje je v popolnem redu. Premoženijske razmere so ugodne.

3. Gasilno društvo v Mostah, nadzorovano dne 8. septembra 1917, ima 27 članov doma, 16 pri vojakih in 3 so padli junaške smrti. Orodišče, orodje in oprava je v popolnem redu. Premoženijske razmere so dokaj ugodne. Podpora je potrebna.

4. Gasilno društvo na Viču, nadzorovano dne 8. septembra 1917, ima 13 članov doma in 22 članov pri vojakih. Orodišče, orodje in oprava je v najlepšem redu. Premoženijske razmere prav ugodne.

5. Gasilno društvo v Bizoviku, nadzorovano dne 9. septembra 1917, ima 7 članov doma, 12 članov pri vojakih, 7 članov je padlo junaške smrti. Orodišče, orodje in oprava je v popolnem redu. Premoženijske razmere so ugodne.

6. Gasilno in reševalno društvo v Ljubljani ima 46 članov doma, 23 pri vojakih, 5 jih je padlo junaške smrti. Poleg tega ima društvo gasilski naraščaj: 18 mladeničev starih po 15 do 17 let. Orodišče v »Mestnem domu«, orodje, oprava in transportna priprava je v najlepšem redu. Premoženijske razmere so ugodne. Društvo ima poleg društvene blagajne še bolniško blagajno, podporni sklad za onemogle gasilce in avtosklad. Društvo ima 8 mož stalne straže v »Mestnem domu«. Prevaževalna četa ima 36 članov, ki je od izbruha vojna do danes prepeljala na stotisoče ranjencev in bolnikov. Društvu je pridržano po 30 do 40 vojakov v tehnično izvežbanje, žal pa, da se pridržano moštvo večkrat menja in da se ne doseže namen v polni meri.

Gasilna društva v Borovnici, v Dravljah in v Notranjih Goricah se nadzorujejo to poletje.

II. Odborova seja ljubljanske gasilske župe.

Odbor ljubljanske gasilske župe je imel dne 29. junija t. l. ob 10. uri dopoldne v Ljubljani, v prostorih Ljubljanskega prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva odborovo sejo in tehnično posvetovanje v smislu § 15 društvenih pravil. Zastopana so bila vsa v župi združena gasilna društva, in sicer: Ljubljana, Bizovik, Dravljje, Borovnica, Moste, Notranje Gorice, Sp. Šiška, Zg. Šiška, Vič-Glince.

Načelnik tov. Barle pozdravi zborovalce ter vzradoščen konstatuje, da so zastopana vsa društva brez izjeme. Iz poročila načelnikovega posnamemo, da je v teku leta nadzoroval šestero društev, troje pa jih nadzoruje v teku poletja. Nadzorovana društva imajo 141 članov doma, 99 pri vojakih, 18 pa jih je padlo junaške smrti. V znak padlim tovarišem se dvignejo zborovalci raz sedežev. Tov. Koleša poda poročilo o tajniškem in blagajniškem poslovanju. Obe poročili se vzameta odobruje na znanje. Poročevalec predlaga, naj se za župnega poslovodjo voli tov. Hojan, da se razdeli delo, češ, da je on poslovodja »Slovenske deželne zveze prostovoljnih gasilnih društev na Kranjskem«. Predlog je bil soglasno sprejet.

O vpeljavi enotne spojke poroča tovariš načelnik. Po vsestranskem razmotrivanju so bili sprejeti predlogi: 1. Odbor je za prostovoljno oddajo sedanjih spojk, če se vpelje za normalno spojko spojka »Združenja«. 2. Prevzemnik sedanjih spojk mora skrbeti za novo spojko, za žico in za navezovanje spojk na cevi na lastne stroške. 3. Blago in delo mora biti tako, da ne zastaja za današnjim.

Konstatuje se, da so cevi rezane na 15, 20 in 25 metrov. Povprečna mera bi bila ena spojka na 13 metrov, na 5380 metrov 300 spojk.

Tov. načelnik nadalje poroča o avtomobilih, katere se je izrekla vojaška uprava po vojni oddati gasilnim društvom. Izmed vseh društev je le Ljubljansko prostovoljno gasilno in reševalno društvo za dva do štiri avtomobile.

O razširjenju gasilnih društev na reševalni posel v zvezi z »Rdečim križem« se je razvil daljši razgovor. Večina zborovalcev se je izrekla proti prevzemu tega posla.

O normalni motorni brizgalnici odbor ni sklepal, ker nobeno društvo nima motorne brizgalnice. Razgovor o župnih šolah je dovedel do sklepa, da se šola za sedaj opusti. Vsako društvo si bo pomagalo samo, kolikor je pri današnjih razmerah mogoče.

Pri raznoterosti se je izrekla želja, naj se preskrbi vsaj 500 metrov cevi in razdeli med najpotrebnejša društva.

Doslej in odbor ostane na svojem mestu.

Ko je bil izčrpan dnevni red tov. Drašler izreče tovarišu načelniku zahvalo za njegov trud in za njegovo delo. Tov. načelnik se zahvali za priznanje in ob tri četrt na 12 zaključni zborovanje z željo, naj vsak posameznik in vsako društvo zase dela nato, da procvita naše delo.

Raznoterosti.

Zemská ústředni hasičská jednota království Českého je izdala izborno urejen »Sborník« in »Statistiko« za leto 1918. Po tem »Sborniku« je v »Združenju prostovoljnega gasilstva slovanskega v Avstriji« združeno šest deželnih gasilskih zvez: češka, moravska, šlezka, gališka, kranjska in spodnještajerska. Češka zveza s sedežem v češki Třebovi ima 139 žup, 4233 društev in 106.098 članov; moravska zveza s sedežem v Brnu ima 47 žup, 1403 društva in 37.760 članov; šlezka zveza s sedežem v Kylešovicah ima 8 žup, 94 društev in 4721 članov; gališka zveza s sedežem v Lvovem ima 27 žup, 883 društev in 18.102 člana; kranjska zveza s sedežem v

Ljubljani ima 12 žup, 93 društev in 2963 članov; spodnještajerska zveza s sedežem v Žalcu ima 1 župo, 53 društev in 1267 članov. Vseh šest zvez ima 234 žup, 6759 društev in 170.913 članov.

Starosta »Združenja« je Rudolf Gudrich, šolski ravnatelj in deželni poslanec v Kylešovicah na Štezkem; podstarosta je Fran Barle, magistratni pis. ravnatelj v Ljubljani (drugi podstarosta še ni izvoljen); blagajnik je cesarski svetnik Karol Vozab, ravnatelj gasilske hranilnice v Brnu. »Slovensko deželno zvezo prostovoljnih gasilnih društev na Kranjskem« zastopata v odboru Josip Turk, deželni poslanec v Ljubljani in Ivan Rus, trgovec na Bledu.

Predsednik tehnične komisije »Združenja« je Rudolf Ludwig, c. kr. okrajni šolski nadzornik v Mor.-Ostravi, namestnik Jos. B. Hubálek, ravnatelj meščanske šole v Čes. Třebovi. »Slovensko deželno zvezo prostovoljnih gasilnih društev na Kranjskem« zastopa v tehnični komisiji Fran Barle iz Ljubljane

Literatura in kritika.

Graško mestno gasilstvo nam je vposlalo poročilo o delovanju leta 1917. Knjižica obsega 64 strani ter mudi dokaj zanimivih podatkov. Gradec ima poklicno, prostovoljno in vojaško gasilstvo. Na 6000 prebivalcev pride 1 poklicni gasilec. Požarov je bilo 110. Pri največjem požaru je delovalo 8 cevi. Letni stroški za mestno poklicno gasilstvo 256,825 K, za prostovoljno gasilstvo 17.998 K, telefoni in oznanjevala 10.544 K.

Pogovori.

Gasilnemu društvu v M. V »Zvezi« združena gasilna društva dobivajo »Gasilca«, seveda po jedno številko, brezplačno. Društvo, ki želi več oddisov »Gasilca«, mora potrebno število posebej naročiti. Cena posamezni številki 15 v.

Gasilnemu društvu v P. Za odlikovanje se morejo pri osrednjem vodstvu Rdečega križa priporočiti le člani transportnih kolon in še ti le tedaj, če so prijavljeni kot člani kolone osrednjemu vodstvu Rdečega križa in če nad leto dni delujejo v transportni koloni.

Kupujte pri tvrdkah, ki inserirajo v „Gasilcu“.

FR. P. ZAJEC,
Ljubljana, Stari trg 9.
Optik. — Strokovnjak.

Očala ščipalniki, toplomeri, barometri, daljnogledi itd.

Z elektr. obrat. moderno urejena delavnica.

Prvi, edini slov. optični cenik dobi vsakdo zastonj.

Govarniška zaloga
pripoznana najboljših
švicarskih ur

kakor vse druge
zlatnine in srebrnine.

Postrežba točna.
Cene solidne.

Fr. P. Zajec,
Ljubljana.

Cenik brezplačno!

Učiteljska tiskarna

v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom
Frančiškanska ulica šte. 6

priporoča slavnim županstvom ter vsem
:: c. kr. in drugim javnim uradom svojo ::

popolno zalogo

uradnih tiskovin

slavnim hranilnicam in posojilnicam se priporoča tudi v izvrševanje hranilnih knjižic; slavnim gasilskim, narodnim in drugim društvom v izvrševanje vabil, pravil, plakatov, diplom, ki jih izvršuje v navadnem ali v večbarvnem tisku najokusneje.

Postrežba točna in solidna. Cene zmerne.

Pozor! Pozor!

Gasilna društva!

Glavna zaloga in lastno izdelovanje vseh potrebščin za gasilna društva kakor:

pasove, naramnice, rokavice, signalne rogo-ve, hupne

piščalke, vrvice, vrvi za plezalce, cevi, cevne obveze

čelade, čepice, sekirice, kuple zlate in usnjate

ovijaki, bakle, platneni vedri, cvilh itd.

Sploh vse v gasilna društva spadajoče predmete. Vzorci cevi, kakor cvilh za delavne obleke na razpolago. — Dalje, prevzema tvrdka tudi popravilo poškodovanih čelad in sekiric!

Obilnim cenjenim naročbam se priporoča

Benedikt & Co.

Ustanovitev tvrdke 1830.

Ljubljana. Ljubljana.

ILIRSKA BANKA V LJUBLJANI

Šelenburgova ulica šte. 1.

Izvršuje najkulantneje vse v bančno stroko
spadajoče transakcije. Sprejema

denarne vloge: na hranilne knjižice

in jih obrestuje za sedaj po

4%

Rentni davek plačuje banka sama.

Denarne vloge sprejema tudi na

tekoči račun

obrestovanje po dogovoru.

Kupuje in prodaja

vrednostne papirje, valute, devize, čeke itd. ter izvršuje borzna naročila najkulantneje.

Eskontira in vnovčuje

menice, devize, kupone. Daje predujme na vred. papirje in jih sprejema v depot in oskrbo.

Nakazila vojnim ujetnikom

v vse sovražne države.

Akreditivi

na vsa tu- in inozemska mesta.

Oljnate barve, fasadne barve za hiše, kranjski firnež, karbolneje za drevesa, mavec (gips) za podobarje in stavbe, čopiči za vsako obrt, kakor tudi vseh vrst mazila in olja za stroje priporoča

A. ZANKL sinovi

c. in kr. dvorni založniki.

Prva kranjska tovarna oljnatih barv, firnežev,
:: lakov in steklarskega kleja v Ljubljani. ::

Zahtevajte cenike.

Zahtevajte cenike.

LUDOVIK KREMA,

fotograf na Franca Jožefa cesti
št. 3 v Ljubljani (na dvorišču)

priporoča

svoj atelje.

Izdeluje točno in po primerni ceni
vsakovrstne slike posamez in v skupinah.

Kdor želi kupiti dobro in poceni

poljedelski stroj, bodisi vratilo, motor, mlatilnico, slamoreznicco, čistilnico, brzoparilnik, plug, kosilni stroj najboljše znamke „ZMAJ“ in sploh vse poljedelske potrebščine, kuhinjsko opravu, orodje za rokodelce, okovje za stavbe in pohištva, vodovodne cevi, cement, traverze itd., naj se zaupno obrne na staro domačo tvrdo

SCHNEIDER & VEROVŠEK

veletrgovina z železnino in stroji

LJUBLJANA

DUNAJSKA CESTA ŠT. 16.

**Zahtevajte cenik zastonj in
poštne prosto!**

Lastna tovarna ur
:: v Švici. ::

F. ČUDEN

Ljubljana, Prešernova ulica 1
(nasproti frančiškanske cerkve).

UNION ure najboljše in
najbolj natančne

Zlatnina. — Srebrnina.

Zahtevajte moj glavni CENIK
zastonj in poštne prosto.

JERNEJ LOŽAR, LJUBLJANA

krojaški mojster — Sv. Petra cesta 22
priporoča

svojo krojaško delavnico za izdelovanje gasilskih
krojov (uniformskih oblek za gasilce)

Solidno delo. — Fini kroj. — Točna postrežba.
— Nizke cene. —